

Inventant paraules amb Claude Ponti

Laboratori de lletres i imatges

Sessions de lectura i experimentació a partir d'àlbums il·lustrats per a famílies amb infants a partir de 5 anys.

Data: 22 d'octubre de 2022

Hora: 17.30 h

Lloc: Biblioteca Roca Umbert

No tot el que imaginem està escrit al diccionari, però això no és un problema per Claude Ponti: si troba a faltar una paraula, se l'inventa. Us proposem pujar a la nau Llampec II i explorar l'univers amb en Blai, la Iseia, 147.432 pollets (i algun personatge més) per trobar aquelles paraules que encara no existeixen en la nostra llengua. Tenim una missió: inventar-les! A punt per fer un nou diccionari?

A càrrec de Glòria Gorchs, bibliotecària, i amb la col·laboració de Club Editor.

Objectius

- Donar a conèixer l'obra de Claude Ponti a partir de la lectura d'una obra.
- Mostrar la riquesa lingüística d'una obra i les possibilitats lúdiques del llenguatge.
- Conèixer el funcionament del diccionari.

Bibliografia

Ponti, Claude. *En Blai, la Iseia i el Mataplanetes*. Trad. Adrià Pujol. Club editor, 2021

Descripció de la sessió

1a PART

Introducció

Comencem la sessió a la sala infantil de la biblioteca.

Donem etiquetes amb el nom. Deixem etiquetes en blanc perquè els infants els facin als seus pares.

Preparem un espai amb cadires en rotllana per fer la primera part. (Treure mobles còmic i CD).

Relat

- Presentem Claude Ponti: un resum d'algunes dades i característiques de la seva obra. Molt útil el llibret:
 - o Cauwe, Lucie. *Ponti Foulbazar*. L'écoled des loisirs, 2006
- Mostrar el llibre *L'Àlbum de l'Adela*. Lata de Sal, 2015 i explicar que el va fer per a la seva filla i li va canviar la vida. La idea era fer-ne només us per a la filla i prou. Al final en va fer dos, pensant que potser el trencaria perquè els infants

petits llegeixen de manera curiosa: fent cabanes, mossegant, etc. Un editor va veure el llibre i li va demanar de fer-ne una edició i aquí va començar a editar per a infants.

- Podem mostrar alguns dels altres llibres que té i explicar la seva dèria amb les dedicatòries i els codis de barres...

Explicuem que coneixerem l'obra de Claude Ponti a partir d'un llibre:

Ponti, Claude. *En Blai, la Iseia i el Mataplanetes*. Trad. Adrià Pujol. Club editor, 2021

Comencem a explicar el conte, llegint en veu alta:

- No mostrem la guarda, perquè fa una mica d'espòiler.
- Fem hipòtesis amb la coberta.
- I anem directe a la portada, on mostrem la nau Llampec I, i podem explicar que hi viatgen la Iseia i el Tadoramor.
- En la doble pàgina 10-11, demanem ajuda als infants per **identificar els planetes** a partir de la descripció, que llegim.
- Ens aturem en la il·lustració de la doble pàgina 11-12, en què es veuen tots els pollets treballant. **Són tots iguals? Només hi ha pollets treballant?**
- Hem vist com era la Llampec I i ara ens toca construir la segona nau, la **LLAMPEC II**.
 - o Fem hipòtesis. Quina forma creieu que tindrà?
 - o Quines coses cal que tingui una nau per anar a lluitar contra un MATAPLANETES? Com deu ser un Mataplanetes?
 - o Mostrem i anem llegint i explicant de la pàgina 12 a la 19: construcció de la nau. Descubrim que té **forma de POLLET GEGANT**

2a PART

Arribats a aquest punt, proposem a les famílies que es converteixin en pollets i s'enlairin amb nosaltres a la **LLAMPEC II**.

Donem un exemplar del llibre a cada família + un bosseta de plàstic transparent amb: un retolador, un bitllet d'avió per cada participant + llibret d'instruccions:

1. Si fossis un pollet, quin nom t'agradaria tenir? Escriu-lo al bitllet d'avió.
2. Busqueu un lloc tranquil i mireu i llegiu les pàgines de la 20 a la 33.
3. Quan acabeu aneu a la sala d'actes, a l'entrada de la biblioteca. Allà continuarem la batalla contra el Mataplanetes.

3a PART

Els esperem a la sala d'actes.

Els fem entrar un per un i els demanem, a grans i petits, que ens diguin quin nom de pollet han escrit al bitllet d'avió.

A la sala hem folrat la part del mig del terra amb paper d'embalar groc; tres tires de quatre metres juntes. Al voltant, hi posem coixins blancs i cadires apartades (per si algun adult ho prefereix).

A mesura que arriben a la sala els fem entrar i seure al voltant. Mentre esperem que arribi tothom, tenim molts trossets de paper de seda groc i, de forma informal, els demanem que ens ajudin a fer els 147.432 pollets que surten al conte...
Quan ja hi és tothom, els preguntem si ho han entès. Fem una mica de resum entre tots per assegurar-nos que tothom està seguint la història.

Ens posem al dia de la història entre tots fins que arribem a la pàgina 33, que és fins on han llegit ells.

A continuació, expliquem nosaltres l'arribada de la FORMIGA BRAMAIRE.

Ella ens diu:

El MATAPLANETES només morirà si l'ataquem tot sencer. Ha deixat trossos d'ell a diferents planetes. Hauríem de trobar **5** trossos perduts. Com que tots tenen el seu exemplar del llibre, anem tots alhora buscant en el nostre llibre el trosset de

Mataplanetes:

Pàgines 22-23

Pàgines 24-25

Pàgines 26-27

Pàgines 28-29

Pàgines 30-31

En la pàgina 41 els uneixen tots i EL MATEN. És molt divertit el truc que inventa Claude Ponti per no haver de dibuixar la guerra. Ens avisa que la batalla és entre la pàgina 41 i 42, però resulta que no és pas una doble pàgina sinó un salt de pàgina, una davant i l'altra, darrere, de manera que no hi ha dibuix.

Bé, intentarem entre tots representar l'escena de la batalla. Per a aquesta ocasió hem fet una carcassa en forma de Llampec II. L'hem fabricat amb tela de galliner i mesura 1,50 metres. És buida i no pesa gens. És molt possible que algun infant digui d'omplir-la de pollets. Si no surt d'ells, podem suggerir-ho. És molt divertit que l'omplin de les boletes de seda groga que hem estat fabricant.

Ja tenim la nau, però com podem representar un dolent gran amb molts peus i braços? Al final dos infants porten la Llampec i la resta s'uneixen fent pinya i cara de malvats, movent braços i peus.

En una petita actuació teatral representem la mort del Mataplanetes. Si no cau, ens podem ajudar amb pessigolles, que sempre funciona i fa tornar els infants al seu lloc. I així hem acabat la lectura del llibre.

4a PART

A continuació arriba el moment de fer una proposta d'activitat.

Els preguntem si han trobat alguna paraula estranya al llibre o si les coneixien totes.

Per saber si una paraules és inventada o no, el millor és buscar-la al **diccionari**... Si no en surt cap de semblant, vol dir que segurament l'autor se l'ha inventada.

Això és una cosa que fa moltes vegades el Claude Ponti.

Com es pot inventar una paraula nova?

Ponti explica: “els noms i els mots estranys es fabriquen per associació d’idees, de sons, de llengües, llistes, sèries, separant, barrejant, ajuntant, declinant, *telecopiant*, per oposició, *curtcircuitant*, per inversió, improvisació, a partir de recerques laborioses de més de 15 dies, per il·luminació, per exasperació...”.

També és important dir que Claude Ponti escriu en francès i això vol dir que algú, en aquest cas el gran Adrià Pujol, ha traduït aquestes paraules inventades al català.

Per això ens agradaria afegir aquestes paraules que no surten al diccionari. Ens voleu ajudar?

A cada família, els donem **un feix de paraules que hem imprès**. Són paraules que surten al llibre: objectes, éssers i verbs que creiem que no existeixen. Potser ells n’han trobat més, en aquest cas les hi poden afegir, si volen.

A cada família, els donem un diccionari reciclat, donat de baixa, que hem folrat en paper d’embalar de color groc, per poder consultar i omplir de noves paraules.

Tindrem papers petits, tisores, retoladors, llapis i llapis de colors, etc. Material divers per poder afegir paraules al diccionari.

Les enganxarem. No tinguem por de fer malbé el diccionari, en veritat l’estem enriquint amb noves paraules. Aquest diccionari serà personal per a cada infant i se’l podrà emportar a casa seva per seguir afegint-hi paraules.

També hi havia l’opció d’anar enganxant les paraules només en tres diccionaris i que després es quedin a la biblioteca, al racó d’escriptura.

5a PART

Finalment, de tancament, podem comentar les paraules inventades.

Material bàsic per comprar o buscar

TASQUES PER FER

Etiquetes amb el nom: un pollet + nom.

Demandar per PI un exemplar per a cada participant (15 infants).

Fer el bitllet per pujar a la nau.

Fer el paper de les instruccions amb aquest text i posar-lo en una bosseta d’aquelles de congelar...

1. Busqueu un lloc còmode per la biblioteca o fora el carrer.
2. Llegiu les pàgines de la 20 a la 33.
3. Veniu a la sala d’actes cap a les 18 h.

Imprimir les paraules inventades: espais, objectes, verbs. Les trobeu en un document adjunt, al blog.